

With Humble Pranams
To
Sri U.Ve. Mukkur Lakshmi Narasimhachariyar Swamy

Taittirīya-Saṃhitā

Edited by Vijayaraghavan Bhashyam

Book 1, Chapter 8

कृष्ण यजुर्वेदीया तैत्तिरीय संहिता,

प्रथमं काण्डम्, अष्टमः प्रपाठकः

राजसूयः

हरिः ॐ

[[1-8-1]]

अनुमतादियोगाः नैर्ऋतमन्त्राश्च ॥ विश्वे देवा ऋषयः ।

[[1-8-1-1]]

अनुमत्यै पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपति धेनुर्दक्षिणा

ये प्रत्यञ्चः शम्याया अवशीयन्ते तं नैर्ऋतमेककपालं कृष्णं वासः कृष्णातूषं दक्षिणा

वीहि स्वाहाऽऽहुतिं जुषाणः ।

एष तैर्निर्ऋते भागो भूतैर्हविष्मत्यसि मुञ्चेममहंसः

स्वाहा नमो य इदं चकार ।

आदित्यं चरुं निर्वपति वरो दक्षिणा ।

आग्नावैष्णवमेकादशकपालं वामनो वही दक्षिणा ।

अग्नीषोमीयम् ॥

[[1-8-1-2]]

एकादशकपालं हिरण्यं दक्षिणा ।

ऐन्द्रमेकादशकपालमृषभो वही दक्षिणा ।

आग्नेयमष्टाकपालमैन्द्रं दध्यृषभो वही दक्षिणा ।

ऐन्द्राग्रं द्वादशकपालं वैश्वदेवं चरुं प्रथमजो वत्सो दक्षिणा सौम्यः श्यामाकं चरुं वासो दक्षिणा

सरस्वत्यै चरुं सरस्वते चरुं मिथुनौ गावौ दक्षिणा ॥

[[1-8-2]]

चातुर्मास्येषु प्रथमं वैश्वदेव पर्व ॥ विश्वे देवा ऋषयः ।

[[1-8-2-1]]

आग्नेयमष्टकपालं निर्वपति सौम्यं चरुं सावित्रं द्वादशकपालं सारस्वतं चरुं पौष्णं चरुं मारुतं सप्तकपालं
वैश्वदेवीमामिक्षां द्यावापृथिव्यमेककपालम् ॥

[[1-8-3]]

द्वितीयम् वरुण प्रधास पर्व ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-3-1]]

ऐन्द्राग्रमेकादशकपालं मारुतीमामिक्षां वारुणीमामिक्षां कायमेककपालं

प्रघास्यान् हवामहे मरुतौ यज्ञवाहसः करम्भेण सजोषसः ।

मो षू ण इन्द्र पृत्सु देवास्तु स्म ते शुष्मिन्नवया ।

मही ह्यस्य मीढुषो यव्या । हविष्मतो मरुतो वन्दते गीः ।

यद्गामे यदरण्ये यत् सभायां यद्विन्द्रिये । यच्छूद्रे यदर्यं एनश्चकृमा वयम् ।

यदेकस्याधि धर्माणि तस्यावयजनमसि स्वाहा ।

अक्रन् कर्म कर्मकृतः सह वाचा मयोभुवा ।

देवेभ्यः कर्म कृत्वाऽस्तं प्रेतं सुदानवः ॥

[[1-8-4]]

तृतीयं साकमेधपर्व ॥ विश्वेदेवा ऋषयः ।

[[1-8-4-1]]

अग्नये ऽनीकवते पुरोडाशमष्टकपालं निर्वपति साकं सूर्येणोद्यता मरुद्भ्यः सांतपनेभ्यो मध्यन्दिने चरुं मरुद्भ्यो

गृहमेधिभ्यः सर्वासां दुग्धे सायं चरुम्

पूर्णां दर्वि परां पत सुपूर्णां पुनरा पत ।

वस्त्रेव वि क्रीणावहा इषमूर्जं शतक्रतो ॥

देहि मे ददामि ते नि मे धेहि नि ते दधे ।

निहारमिन्नि मे हरा निहारम् ॥

[[1-8-4-2]]

नि हरामि ते ॥

मरुद्भ्यः क्रीडिभ्यः पुरोडाशं सप्तकपालं निर्वपति साकं सूर्येणोद्यताऽऽग्नेयमष्टकपालं निर्वपति सौम्यं चरुं सावित्रं
द्वादशकपालं सारस्वतं चरुं पौष्णं चरुमैन्द्राग्रमेकादशकपालमैन्द्रं चरुं वैश्वकर्मणमेककपालम् ॥

[[1-8-5]]

महापितृ यज्ञः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः ।

[[1-8-5-1]]

सोमाय पितृमते पुरोडाशः षट्कपालं निर्वपति पितृभ्यो बर्हिषद्भ्यो धानाः पितृभ्यो ऽग्निष्वात्तेभ्यो ऽभिवान्यायै दुग्धे
मन्थम्

एतत् ते तत् ये च त्वामन्वेतत् ते पितामह प्रपितामह ये च त्वामन्वत्र पितरो यथाभागं मन्दध्वः।

सुसंहशं त्वा वयम् मर्घवन् मन्दिषीमहि। प्र नूनम् पूर्णवन्धुरः स्तुतो यासि वशाः अनु। योजा न्विन्द्र ते हरीं॥
[[1-8-5-2]]

अक्षन्नमीमदन्त ह्यव प्रिया अधूषत। अस्तोषत स्वभानवो विप्रा नविष्टया मती। योजा न्विन्द्र ते हरीं॥

अक्षन् पितरो ऽमीमदन्त पितरो ऽतीतृपन्त पितरो ऽमीमृजन्त पितरः।

परैत पितरः सोम्या गम्भीरैः पृथिभिः पूर्वैः।

अथा पितृन्सुविदत्राः अपीत यमेन ये सधमादं मदन्ति॥

मनो न्वा हुवामहे नाराशः सेन स्तोमेन पितृणां च मन्मभिः।

आ॥

[[1-8-5-3]]

न एतु मनः पुनः क्रत्वे दक्षाय जीवसै। ज्योक् सूर्यं दृशे॥

पुनर्नः पितरो मनो ददातु दैव्यो जनः। जीवं व्रातः सचेमहि॥

यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत द्यां यन्मातरं पितरं वा जिहिःसिम।

अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्यः प्र मुञ्चतु दुरिता यानि चकृम करोतु मामनेनसम्॥
[[1-8-6]]

त्र्यंबक पुरोडाशाः॥ विश्वेदेवा ऋषयः।

[[1-8-6-1]]

प्रतिपूरुषमेककपालान्निर्वपत्येकमतिरिक्तम्।

यावन्तो गृह्याः स्मस्तेभ्यः कर्मकरम्

पशूनाः शर्मासि शर्म यजमानस्य शर्म मे यच्छ।

एक एव रुद्रो न द्वितीयाय तस्थे।

आखुस्ते रुद्र पशुस्तं जुषस्व।

एष ते रुद्र भागः सह स्वस्त्राऽम्बिकया तं जुषस्व

भेषजं गवे ऽश्वाय पुरुषाय भेषजमथो अस्मभ्यं भेषजः सुभेषजम्॥
[[1-8-6-2]]

यथाऽसति।

सुगं मेषाय मेष्यै (मेष्या)

अवाम्ब रुद्रमदिमह्यव देवं त्र्यम्बकम्।

यथा नः श्रेयसः करद्यथा नो वस्यसः करद्यथा नः पशुमतः करद्यथा नो व्यवसाययात् ॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्।

उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्।

एष ते रुद्र भागस्तं जुषस्व तेनावसेन परो मूर्जवतो ऽतीहि।

अवततधन्वा पिनाकहस्तः कृत्तिवासाः ॥

[[1-8-7]]

शुनासीर्यम् इन्द्रतुरीयम् पञ्चध्मीयमन्त्राः अपामार्गहोममन्त्राश्च ॥ विश्वेदेवा ऋषयः।

[[1-8-7-1]]

ऐन्द्राग्रं द्वादशकपालं वैश्वदेवं चरुमिन्द्राय शुनासीराय पुरोडाशं द्वादशकपालं वायव्यं पयः सौर्यमेककपालं
द्वादशगवः सीरं दक्षिणा।

आग्नेयमष्टकपालं निर्वपति रौद्रं गावीधुकं चरुमैन्द्रं दधि वारुणं यवमयं चरुं वहिनीं धेनुर्दक्षिणा

ये देवाः पुरःसदो ऽग्निनेत्रा दक्षिणसदो यमनेत्राः पश्चात्सदः सवितृनेत्रा उत्तरसदो वरुणनेत्रा उपरिषदो बृहस्पतिनेत्रा

रक्षोहणस्ते नः पान्तु ते नो ऽवन्तु तेभ्यः ॥

[[1-8-7-2]]

नमस्तेभ्यः स्वाहा

समूहः रक्षः संदग्धः रक्ष इदमहः रक्षो ऽभि सं दहामि।

अग्नये रक्षोघ्ने स्वाहा यमाय सवित्रे वरुणाय बृहस्पतये दुवस्वते रक्षो घ्ने स्वाहा

प्रष्टिवाही रथो दक्षिणा

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां रक्षसो वधं जुहोमि हतः रक्षो ऽवधिष्म रक्षः।

यद्वस्ते तद्दक्षिणा ॥

[[1-8-8]]

देविकादि कर्म षड्म ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-8-1]]

धात्रे पुरोडाशं द्वादशकपालं निर्वपति।

अनुमत्यै चरुः।

राकायै चरुः।

सिनीवाल्यै चरुम्।

कुह्यै चरुम्

मिथुनौ गावौ दक्षिणा।

आग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपति।

ऐन्द्रावैष्णवमेकादशकपालम्।

वैष्णवं तुकपालम्।

वामनो वही दक्षिणा।

अग्नीषोमीयमेकादशकपालं निर्वपति।

इन्द्रासोमीयमेकादशकपालः।

सौम्यं चरुम्

बभ्रुर्दक्षिणा

सोमापौष्णं चरुं निर्वपति।

ऐन्द्रापौष्णं चरुम्

पौष्णं चरुः।

श्यामो दक्षिणा

वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपति

हिरण्यं दक्षिणा

वारुणं यवमयं चरुम्

अश्वो दक्षिणा ॥

[[1-8-9]]

रत्निनाम् हवींषि, अभिषेचनीयस्य दीक्षणीया च ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-9-1]]

बार्हस्पत्यं चरुं निर्वपति ब्रह्मणो गृहे शितिपृष्ठो दक्षिणा।

ऐन्द्रमेकादशकपालः राजन्यस्य गृहे ऋषभो दक्षिणा।

आदित्यं चरुं महिष्यै गृहे धेनुर्दक्षिणा

नैऋतं चरुं परिवृत्तै गृहे कृष्णानां व्रीहीणां नखनिर्भिन्नं कृष्णा कूटा दक्षिणा।

आग्नेयमष्टकपालः सेनान्यो गृहे हिरण्यं दक्षिणा

वारुणं दशकपालः सूतस्य गृहे महानिरष्टो दक्षिणा

मारुतः सप्तकपालं ग्रामण्यो गृहे पृश्निर्दक्षिणा

सावित्रं द्वादशकपालम् ॥

[[1-8-9-2]]

क्षत्तुर्गृहे उपध्वस्तो दक्षिणा।

आश्विनं द्विकपालः सङ्गृहीतुर्गृहे सवात्यौ दक्षिणा

पौष्णं चरुं भागदुघस्य गृहे श्यामो दक्षिणा

रौद्रं गावीधुकं चरुमक्षावापस्य गृहे शबल उद्धारो दक्षिणा।

इन्द्राय सुत्राम्णो पुरोडाशमेकादशकपालं प्रति निर्वपतीन्द्रायाः होमुचे ऽयं नो राजा वृत्रहा राजा भूत्वा वृत्रं वध्यात्।

मैत्राबार्हस्पत्यं भवति श्वेतायै श्वेतवत्सायै दुग्धे स्वयंमूर्ते स्वयंमथित आज्य आश्वत्थे ॥

[[1-8-9-3]]

पात्रे चतुःस्रक्तौ स्वयमवपन्नायै शाखायै

कर्णाःश्चाकर्णाःश्च तण्डुलान्वि चिनुयाद्ये कर्णाः स पर्यसि बार्हस्पत्यो ये ऽकर्णाः स आज्ये मैत्रः

स्वयङ्कृता वेदिर्भवति स्वयंदिनं बर्हिः स्वयंकृत इध्मः

सैव श्वेता श्वेतवत्सा दक्षिणा ॥

[[1-8-3]]

देवसुवाम् हवीम्षि ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-10-1]]

अग्नये गृहपतये पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपति कृष्णानां व्रीहीणाः सोमाय वनस्पतये श्यामाकं चरुं सवित्रे

सत्यप्रसवाय पुरोडाशं द्वादशकपालमाशूनां व्रीहीणाः रुद्राय पशुपतये गावीधुकं चरुं बृहस्पतये वाचस्पतये नैवारं

चरुमिन्द्राय ज्येष्ठाय पुरोडाशमेकादशकपालं महाव्रीहीणां मित्राय सत्यायाऽऽम्बानां चरुं वरुणाय धर्मपतये यवमयं

चरुं।

सविता त्वा प्रसवानाः सुवतामग्निर्गृहपतीनाः सोमो वनस्पतीनाः रुद्रः पशूनाम् ॥

[[1-8-10-2]]

बृहस्पतिर्वाचामिन्द्रो ज्येष्ठानां मित्रः सत्यानां वरुणो धर्मपतीनाम्।

ये देवा देवसुवः स्थ त इममामुध्यायणमनमित्राय सुवध्वं महते क्षत्राय महत आधिपत्याय महते जानराज्याय।

एष वो भरता राजा सोमो ऽस्माकं ब्राह्मणाणां राजा

प्रति त्यन्नाम राज्यमधायि स्वां तनुवं वरुणो अशिश्चेच्छुचैर्मित्रस्य व्रत्या अभूमामन्महि महत ऋतस्य नाम

सर्वे व्राता वरुणस्याभूवन्वि मित्र एवैररातिमतारीदसूषुदन्त यज्ञिया ऋतेन व्यु त्रितो जरिमाणं न आनड्

विष्णोः क्रमो ऽसि विष्णोः क्रान्तमसि विष्णोर्विक्रान्तमसि

[[1-8-11]]

अभिषेकजल ग्रहणम् ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-11-1]]

अर्थेतः स्थापां पतिरसि वृषाऽस्यूर्मिर्वृषसेनो ऽसि व्रजक्षितः स्थ मरुतामोजः स्थ सूर्यवर्चसः स्थ सूर्यत्वचसः स्थ

मान्दाः स्थ वाशाः स्थ शक्करीः स्थ विश्वभृतः स्थ जनभृतः स्थाग्नेस्तेजस्याः स्थापामोषधीनाः रसः स्थ।

अपो देवीर्मधुमतीरगृह्णन्नूर्जस्वती राजसूयाय चितानाः।

याभिर्मित्रावरुणावभ्यषिञ्चन् याभिरिन्द्रमनयन्नत्यरातीः ॥

राष्ट्रदाः स्थ राष्ट्रं दत्त स्वाहा राष्ट्रदाः स्थ राष्ट्रममुष्मै दत्त ॥

[[1-8-12]]

अभिषेकजल संस्कारः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-12-1]]

देवीरापः सं मधुमतीर्मधुमतीभिः सृज्यध्वं महि वर्चः क्षत्रियाय वन्वानाः ।

अनाधृष्टाः सीदतोर्जस्वतीर्महि वर्चः क्षत्रियाय दधतीः ।

अनिभृष्टमसि वाचो बन्धुस्तपोजाः सोमस्य दात्रमसि

शुक्रा वः शुक्रेणोत्पुनामि चन्द्राश्चन्द्रेणामृता अमृतेन स्वाहा राजसूयाय चितानाः

सधमादौ द्युम्निनीरूर्ज एता अनिभृष्टा अपस्युवो वसानः ।

पस्त्यासु चक्रे वरुणः सधस्थमपाः शिशुः ॥

[[1-8-12-2]]

मातृत्मास्वन्तः ॥

क्षत्रस्योल्बमसि क्षत्रस्य योनिरसि ।

आविन्नो अग्निर्गृहपतिराविन्न इन्द्रो वृद्धश्रवा आविन्नः पूषा विश्ववेदा आविन्नो मित्रावरुणवृतावृधावाविन्ने द्यावापृथिवी

धृतव्रते आविन्ना देव्यदितिर्विश्वरूप्याविन्नोऽयमसावामुध्यायणोऽस्यां विश्वस्मिन् राष्ट्रे महते क्षत्राय महत

आधिपत्याय महते जानराज्याय ।

एष वो भरता राजा सोमोऽस्माकं ब्राह्मणानां राजा ।

इन्द्रस्य ॥

[[1-8-12-3]]

वज्रोऽसि वात्रघ्नस्त्वयाऽयं वृत्रं वध्यात् ।

शत्रुबार्धनाः स्थ

पात मा प्रत्यञ्च पात मा तिर्यञ्चमन्वञ्च मा पात दिग्भ्यो मा पात विश्वाभ्यो मा नाष्टाभ्यः पात

हिरण्यवर्णावुषसां विरोकेऽयःस्थूणावुदितौ सूर्यस्याऽऽ रोहतं वरुण मित्रं गर्तं ततश्चक्षाथामदितिं दितिं च ॥

[[1-8-13]]

दिग्व्यास्थापनम् ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-13-1]]

समिधमा तिष्ठ गायत्री त्वा छन्दसामवतु त्रिवृत्स्तोमो रथन्तरं सामग्निर्देवता ब्रह्म द्रविणम्

उग्रामा तिष्ठ त्रिष्टुप् त्वा छन्दसामवतु पञ्चदशः स्तोमो बृहत् सामेन्द्रो देवता क्षत्रं द्रविणम् ।

विराजमा तिष्ठ जगती त्वा छन्दसामवतु सप्तदशः स्तोमो वैरूपं सामं मरुतो देवता विड्द्रविणम्

उदीचीमा तिष्ठानुष्टुप् त्वा ॥

[[1-8-13-2]]

छन्दसामवत्वेक विशः स्तोमो वैराजसाम मित्रावरुणौ देवता बलं द्रविणम्

ऊर्ध्वामा तिष्ठ पङ्क्तिस्त्वा छन्दसामवतु त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ स्तोमौ शाकररैवते सामनी बृहस्पतिर्देवता वर्चो द्रविणम्
ईडङ्गान्यादृङ्गैतादृङ्ग प्रतिदृङ्ग मितश्च संमितश्च सभराः

शुक्रज्योतिश् च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्माश्च सत्यश्चर्तपाश्च ॥

[[1-8-13-3]]

अत्यःहाः।

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहेन्द्राय स्वाहा घोषाय स्वाहा
श्लोकाय स्वाहाऽशाय स्वाहा भगाय स्वाहा क्षेत्रस्य पतये स्वाहा

पृथिव्यै स्वाहाऽन्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहाऽद्भ्यः स्वाहौषधीभ्यः

स्वाहा वनस्पतिभ्यः स्वाहा चराचरेभ्यः स्वाहा परिप्लवेभ्यः स्वाहा सरीसृपेभ्यः स्वाहा

[[1-8-14]]

अभिषेकः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-14-1]]

सोमस्य त्विषिरसि तवैव मे त्विषिर्भूयात्।

अमृतमसि मृत्योर्मा पाहि

दिद्योन्मा पाहि।

अवैष्टा दन्दशूकाः।

निरस्तं नमुचेः शिरः

सोमो राजा वरुणो देवा धर्मसुवश्च ये। ते ते वाचश्च सुवन्तां ते ते प्राणश्च सुवन्तां ते ते चक्षुः सुवन्तां ते ते श्रोत्रश्च

सुवन्ताश्च।

सोमस्य त्वा द्युम्नेनाभि षिञ्चाम्यग्नेः ॥

[[1-8-14-2]]

तेजसा सूर्यस्य वर्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण मित्रावरुणयोर्वीर्येण मरुतामोजसा

क्षत्राणां क्षत्रपतिरसि।

अतिं दिवस्पाहि

समाववृत्रन्नधरागुदीचीरहिबुध्नियमनु संचरन्तीः ताः पर्वतस्य वृषभस्य पृष्ठे नावश्चरन्ति स्वसिच इयानाः ॥

रुद्र यत्ते क्रयी परं नाम तस्मै हुतमसि यमेष्टमसि ॥

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव।

यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयञ् स्याम पतयो रयीणाम् ॥

[[1-8-15]]

रथेन दिग्विजयः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-15-1]]

इन्द्रस्य वज्रो ऽसि वार्त्रघ्नस्त्वयाऽयं वृत्रं वध्यात् ।

मित्रावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषा युनज्मि यज्ञस्य योगेन

विष्णोः क्रमो ऽसि विष्णोः क्रान्तमसि विष्णोर्विक्रान्तमसि

मरुता प्रसवे जेषम्

आप्तं मनः

समहमिन्द्रियेण वीर्येण

पशूनां मन्युरसि तवेव मे मन्युर्भूयात् ।

नमो मात्रे पृथिव्यै माऽहं मातरं पृथिवीं हिंसिषं मा ॥

[[1-8-15-2]]

मां माता पृथिवी हिंसीत् ।

इयं दस्यायुरस्यायुर्मै धेहूर्गस्यूर्जं मे धेहि युङ्क्षि वचो ऽसि वचो मयि धेहि ।

अग्नये गृह पतये स्वाहा सोमाय वनस्पतये स्वाहेन्द्रस्य बलाय स्वाहा मरुतामोजसे स्वाहा

हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।

नृषद्वरसदृतसद्योमसद्ब्रा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत् ॥

[[1-8-16]]

जितवतो राज्ञः सेवोपचारः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-16-1]]

मित्रो ऽसि वरुणो ऽसि

समहं विश्वेदेवैः

क्षत्रस्य नाभिरसि क्षत्रस्य योनिरसि

स्योनामा सीद सुषदा मा सीद

मा त्वा हिंसीन्मा मा हिंसीत् ।

नि षसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्यास्वा साम्राज्याय सुक्रतुः ।

ब्रह्माश्नत्वञ् राजन् ब्रह्माऽसि सविताऽसि सत्यसवो ब्रह्माश्नत्वञ् राजन् ब्रह्माऽसीन्द्रो ऽसि सत्यौजाः ॥

[[1-8-16-2]]

ब्रह्माश्नत्वञ् राजन् ब्रह्माऽसि मित्रो ऽसि सुशेवो ब्रह्माश्नत्वञ् राजन् ब्रह्माऽआसि वरुणो ऽसि सत्यधर्मा ।

इन्द्रस्य वज्रो ऽसि वार्त्रघ्नस्तेन मे रध्य

दिशो ऽभ्ययः राजाऽभूत्

सुश्लोकाः३५ सुमङ्गलाः३५ सत्यराजाः३न्

अपां नम्रे स्वाहोर्जो नम्रे स्वाहाऽग्नये गृहपतये स्वाहा ॥

[[1-8-17]]

संसृपां हवींषि ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-17-1]]

आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति

हिरण्यं दक्षिणा सारस्वतं चरुं वत्सतरी दक्षिणा सावित्रं द्वादशकपालमुपध्वस्तो दक्षिणा पौष्णं चरुः श्यामो दक्षिणा
बार्हस्पत्यं चरुः शित्तिपृष्ठो दक्षिणैन्द्रमेकादशकपालमृषभो दक्षिणा वारुणं दशकपालं महानिरष्टो दक्षिणा सौम्यं चरुं
बभ्रुर्दक्षिणा त्वाष्ट्रमष्टाकपालः शुण्ठो दक्षिणा वैष्णवं त्रिकपालं वामनो दक्षिणा ॥

[[1-8-18]]

दशपेयः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-18-1]]

सद्यो दीक्षयन्ति

सद्यः सोमं क्रीणन्ति

पुण्डरिस्रजांप्र यच्छति

दशभिर्वत्सतरैः सोमं क्रीणाति

दशपेयो भवति

शतं ब्राह्मणाः पिबन्ति

सप्तदशः स्तोत्रं भवति

प्राकाशावध्वर्यवे ददाति

स्रजमुद्गात्रे

रुक्मः होत्रे।

अश्वं प्रस्तोतृप्रतिहर्तृभ्याम्।

द्वादश पष्ठौहीर्ब्रह्मणै

वशां मैत्रावरुणाय।

ऋषभं ब्राह्मणाच्छंसिने

वाससी नेष्टापोतृभ्याम्।

स्थूरि॑ यवा॒चितम॑च्छावा॒काय॑।

अ॒न॒ङ्ग॒ह॒म॒ग्नी॒धे

भा॒र्ग॒वो॑ हो॒ता भ॑वति

श्रा॒य॒न्ती॒र्यं॑ ब्र॒ह्म॒सा॒मं॑ भ॒वति॑

वा॒र॒व॒न्ती॒र्यम॑ग्नि॒ष्टोम॒साम॑॥

सा॒र॒स्व॒ती॒र॒पो॑ गृ॒ह्णा॒ति॑ ॥

[[1-8-19]]

दि॒शा॒म॒वे॒ष्टयः॑, प॒शु॒द्वय॑बन्धः, सा॒त्यदु॒तानां॑ ह॒वीं॑षि च ॥ वि॒श्वे॒दे॒वा ऋ॒षयः॑।

[[1-8-19-1]]

आ॒ग्ने॒यम॑ष्टा॒क॒पा॒लं॒ निर्व॑पति॒ हिर॑ण्यं॒ दक्षि॑णा।

ऐ॒न्द्र॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लमृ॑ष॒भो दक्षि॑णा

वै॒श्व॒दे॒वं च॒रुं॑ पि॒शा॒ङ्गीं॑ प॒ष्ठौ॒ही दक्षि॑णा

मै॒त्रा॒व॒रु॒णी॒मा॒मि॒क्षां॑ व॒शा दक्षि॑णा

बा॒र्ह॒स्प॒त्यं च॒रुं॑ शि॒ति॒पृ॒ष्ठो दक्षि॑णा।

आ॒दि॒त्यां म॒ल्हां॑ ग॒र्भि॒णी॒मा ल॑भते

मा॒रु॒तीं पृ॒श्नं॑ प॒ष्ठौ॒हीम्

अ॒श्वि॒भ्यां॑ पू॒ष्णे पु॒रो॒डा॒शं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लं॒ निर्व॑पति॒ सर॑स्वते स॒त्यवा॒चे च॒रुं॑ स॒वि॒त्रे स॒त्यप्र॑सवाय पु॒रो॒डा॒शं

द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लम्।

ति॒सृ॒ध॒न्वं॑ शु॒ष्क॒दृ॒तिर्दक्षि॑णा ॥

[[1-8-20]]

प्र॒यु॒जां ह॒वीं॑षि ॥ वि॒श्वे॒दे॒वा ऋ॒षयः॑

[[1-8-20-1]]

आ॒ग्ने॒यम॑ष्टा॒क॒पा॒लं॒ निर्व॑पति

सौ॒म्यं च॒रुं॑।

सा॒वि॒त्रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लम्

बा॒र्ह॒स्प॒त्यं च॒रुम्।

त्वा॒ष्ट्रम॑ष्टा॒क॒पा॒लम्।

वै॒श्वान॑रं द्वा॒द॒श॒क॒पा॒लम्।

दक्षि॑णो रथवाहनवा॒हो दक्षि॑णा

सारस्वतं चरुं निर्वपति

पौष्णं चरुम्

मैत्रं चरुम्।

वारुणं चरुम्।

क्षेत्रपत्यं चरुम्

आदित्यं चरुम्

उत्तरो रथवाहनवाहो दक्षिणा ॥

[[1-8-21]]

सौत्रामणी ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-21-1]]

स्वाद्धीं त्वां स्वादुनां तीव्रां तीव्रेणामृताममृतेन सृजामि सः सोमेन सोमो ऽस्यश्विभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय
सुत्राम्णे पच्यस्व

पुनातु ते परिस्त्रुतः सोमः सूर्यस्य दुहिता। वारेण शश्वता तनां ॥

वायुः पूतः पवित्रेण प्रत्यङ्गोमो अतिद्रुतः। इन्द्रस्य युज्यः सर्वा ॥

कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं वियूय।

इहेहैषां कृणुत भोजनानि ये बर्हिषो नमोवृक्तिं न जग्मुः ॥

आश्विनं धूम्रमा लभते सारस्वतं मेषमैन्द्रमृषभम्

ऐन्द्रमेकादशकपालं निर्वपति सावित्रं द्वादशकपालं वारुणं दशकपालं ॥

सोमप्रतीकाः पितरस्तृष्णुत

वडबा दक्षिणा ॥

[[1-8-22]]

काम्ययाज्यापुरोऽनुवाक्याः ॥ विश्वेदेवा ऋषयः

[[1-8-22-1]]

अग्नाविष्णू महि तद्वा महित्वं वीतं घृतस्य गुह्यानि नाम।

दमेदमे सप्त रत्ना दधाना प्रति वां जिह्वा घृतमा चरण्येत् ॥

अग्नाविष्णू महि धामं प्रियं वा वीथो घृतस्य गुह्या जुषाणा।

दमेदमे सुष्टुतीवीवृधाना प्रति वां जिह्वा घृतमुच्चरण्येत् ॥

प्र णो देवी सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती। धीनामवित्र्यवतु ॥

आ नो दिवो बृहतः ॥

[[1-8-22-2]]

पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञम्।
 हव देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ॥
 बृहस्पते जुषस्व नो हव्यानि विश्वदेव्य। रास्व रत्नानि दाशुषे ॥
 एवा पित्रे विश्वदेवाय वृष्णे यज्ञैर्विधेम नमसा हविर्भिः।
 बृहस्पते सुप्रजा वीरवन्तो वयः स्याम पतयो रयीणाम् ॥
 बृहस्पते अति यदर्यो अर्ह्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु।
 यद्दीदयच्छवसा ॥

[[1-8-22-3]]

ऋतप्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम् ॥
 आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षतम्। मध्वा रजांसि सुक्रतू ॥
 प्र बाहवांसिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूतिमुक्षतं घृतेन।
 आ नो जनै श्रवयतं युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा ॥
 अग्निं वः पूर्व्य गिरा देवमीडे वसूनाम्।
 सपर्यन्तः पुरुप्रियं मित्रं न क्षेत्रसाधसम् ॥
 मक्षु देववतो रथः ॥

[[1-8-22-4]]

शूरो वा पृत्सु कासु चित्।
 देवानां य इन्मनो यजमान इयक्षत्यभीदयज्वनो भवत् ॥
 न यजमान रिष्यसि न सुन्वान न देवयो।
 असदत्र सुवीर्यमुत त्यदाश्वश्रियम्।
 नकिष्टं कर्मणा नशन्न प्र योषन्न योषति ॥
 उप क्षरन्ति सिन्धवो मयोभुव ईजानं च यक्ष्यमाणं च धेनवः।
 पृणन्तं च पपुंरि च ॥

[[1-8-22-5]]

श्रवस्यवो घृतस्य धारा उप यन्ति विश्वतः ॥
 सोमारुद्रा वि वृहतं विषूचीममीवा या नो गयमाविवेश।
 आरे बाधेथां निर्ऋतिं पराचैः कृतं चिदेनः प्र मुमुक्तमस्मत् ॥
 सोमारुद्रा युवमेतान्यस्मे विश्वा तनूषु भेषजानि धत्तम्।
 अव स्यतं मुञ्चतं यन्नो अस्ति तनूषु बद्धं कृतमेनो अस्मत् ॥

सोमापूषणा जनना रयीणां जनना दिवो जनना पृथिव्याः ।
जातौ विश्वस्य भुवनस्य गोपौ देवा अकृण्वन्नमृतस्य नाभिम् ॥
इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेमौ तमांसि गूहतामजुष्टा ।
आभ्यामिन्द्रः पक्वामास्वन्तः सोमापुषभ्यां जनदुस्त्रियासु ॥

॥ इति प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

॥ इति प्रथमः काण्डः समाप्तः ॥